Procedura postępowania w przypadku stwierdzenia choroby pochodzenia pasożytniczego (owsicy)
w Przedszkolu Miejskim Nr 11 w Dębicy

Podstawa prawna

- Ustawa z dnia 5 grudnia 2008 r. o zapobieganiu oraz zwalczaniu zakażeń i chorób zakaźnych u ludzi (Dz. U. z 2013 r. poz. 947 ze zm.),
- Ustawa z dnia 14 marca 1985 r. o Państwowej Inspekcji Sanitarnej (t.j. Dz. U. z 2011 r. Nr 212 poz. 1263 ze zm.),
- Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (t.j. Dz. U. z 2004 r. Nr 256 poz. 2572 ze zm.),
- Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 31 grudnia 2002 r. w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. z 2003 r. Nr 6 poz. 69 ze zm.).
- Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r. (Dz. U. z 1991 r. Nr 120 poz. 526)

1. Cel procedury:
- Eliminowanie ryzyka zarażenia się chorobami typu owsica;
- Kontrola higieny skóry;
- Stwierdzenia u dzieci objawów choroby pasożytniczej typu owsica;
- Procedura jest wytyczną do postępowania i podejmowania działań profilaktycznych.

2. Przedmiot procedury:
Przedmiotem niniejszej procedury jest określenie:

- Zasady postępowania z dzieckiem chorym;
- Objawów choroby

3. Zakres procedury
Zakres stosowania dotyczy:
- Rodziców/opiekunów prawnych,
- Nauczycieli,
- Personelu pomocniczego**,**
- Dyrektora,
- Wychowanków przedszkola.

4. Definicje: Szczegółowy opis choroby – *Załącznik 1*

5. Opis procedury:

✓ Rodzice:
- Systematycznie dbają o higienę swojego dziecka;

- Jeśli dziecko ma objawy wskazujące na obecność pasożyta w organizmie, skontaktują się z lekarzem;
- W przypadku zdiagnozowania przez lekarza owsicy, rodzice zobowiązani są do poinformowania dyrektora przedszkola lub nauczyciela grupy;
- Systematycznie zaopatrują dzieci w chusteczki higieniczne jak i chusteczki nawilżane.

✓ Nauczyciele:

- Podejmują działania profilaktyczne i edukacyjne wobec dzieci rodziców na spotkaniach grupowych;
- Przypominają dzieciom o podstawowych zasadach higieny;
- Zapewniają stały dostęp do chusteczek higienicznych oraz nawilżanych;

✓ Personel pomocniczy:

- Zobowiązany jest do codziennego utrzymania czystości pomieszczeń sanitarnych oraz sali;
- Przeprowadza wietrzenie pomieszczeń, w którym przebywają dzieci i pracownicy;
- Dokonuje codziennej dezynfekcji stołów i sanitariatów;
- Systematycznie uzupełnia mydła oraz czyste ręczniki;
- Przestrzega zasady zdrowego i higienicznego podawania posiłków (pracownicy kuchni, woźne, pomoc nauczyciela)
- Współpracuje z nauczycielami w ramach podejmowanych działań profilaktycznych;
- Zobowiązany jest co drugi tydzień do wydania rodzicom pościeli do wyprania (dotyczy grup młodszych)

6. Edukacja dzieci w zakresie:

- Prawidłowego korzystania z sanitariatów (podnoszenie, opuszczanie deski klozetowej, spuszczanie wody);
- Mycia rąk po skorzystaniu z toalety;
- Mycia rąk przed posiłkami i po posiłkach;
- Zakazu wkładania zabawek do buzi, ochrony przed wkładaniem rąk do buzi, obgryzania paznokci.

7. Postanowienia końcowe:

- Za wdrożenie i nadzór nad stosowaniem procedury odpowiada dyrektor przedszkola.
- Do przestrzegania postanowień niniejszej procedury zobowiązani są wszyscy pracownicy przedszkola oraz rodzice/prawni opiekunowie
- Za zapoznanie pracowników, rodziców/opiekunów prawnych z niniejszą procedurą odpowiada dyrektor przedszkola.

Załącznik 1

Owsica to inwazyjna choroba pasożytnicza spowodowana przez drobnego nicienia – owsika ludzkiego (Enterobius vermicularis). Inwazja owsika ma zwykle przebieg przewlekły. Objawy kliniczne mogą wystąpić w intensywnych inwazjach, w przypadkach powikłań i u osób szczególnie wrażliwych.

Choroba jest bardzo rozpowszechniona (ponad miliard zachorowań na świecie w ciągu roku - najwięcej w przedziale pomiędzy 5 a 6 rokiem życia). Sprzyja jej przebywanie w żłobkach, przedszkolach, szkołach, internatach i domach dziecka. Dorośli są mniej podatni na zakażenia, co tłumaczy się wzrostem odporności z wiekiem.

Owsik ludzki występuje wyłącznie u człowieka. Samica owsika ma długość około 1 cm i szerokość nitki 0,4 mm; tylna część jej ciała jest charakterystycznie zaostrzona i przejrzysta. Samiec, wałeczkowaty, o długości kilku mm jest trudno dostrzegalny gołym okiem. **Samice owsika** żyją około 4 tygodni. Po tym czasie wychodzą one czynnie przez otwór odbytowy, kilkanaście minut pełzają po skórze krocza i wysychając giną.

JAK DOCHODZI DO ZAKAŻENIA ?

Zarażenie szerzy się często w środowisku rodzinnym oraz w placówkach dziecięcych, szczególnie u dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym.
Owsik przenosi się łatwo drogą pokarmową i inhalacyjną, korzystając z zabrudzonych rąk, środków spożywczych lub kurzu.
Do zakażenia jajami owsika mogą przyczynić się zarówno zanieczyszczone palce, co spowodowane jest brakiem nawyków higienicznych (ssanie palców, obgryzanie paznokci, niemyte ręce szczególnie po toalecie) jak i przedmioty, jak np. bielizna, ręcznik, zanieczyszczone pożywienie.

OBJAWY I PRZEBIEG

Przebieg owsicy zależy od intensywności inwazji, czasu jej trwania i indywidualnej tolerancji inwazji przez osobę zarażoną. Obecność pasożyta może być przypadkowa, jednorazowa i nie doprowadzić do przewlekłej inwazji.
W inwazjach mało intensywnych u dorosłych może występować okresowość objawów, odpowiadająca okresowemu pojawianiu się samic i okresowemu ponownemu zarażaniu się.
Intensywne inwazje, najczęściej o charakterze przewlekłym, cechuje stałość objawów. Należą do nich:

- świąd odbytu, nasilający się zwykle w godzinach wieczornych
- zaczerwieniona skóra w okolicy odbytu
- niepokój i podniecenie ruchowe
- zgrzytanie zębami

- obgryzanie paznokci
- trudności w skupieniu uwagi
- bezsenność
- ból głowy
- osłabienie
- brak apetytu
- nudności, bóle w jamie brzusznej
- anemia
- podkrążone oczy
- ciągłe osłabienie
- zaburzenia snu
- zmiany wypryskowe w okolicy odbytu.

Owsiki mogą dostawać się do sromu i pochwy, stając się przyczyną zmian zapalnych narządu rodnego. Owsicę rozpoznaje się poprzez badanie kału na obecność jaj, w ciężkich przypadkach samic pasożyta.

PROFILAKTYKA I ZAPOBIEGANIE

Duże znaczenie w zwalczaniu owsicy ma przestrzeganie higieny osobistej (regularna zmiana bielizny, mycie rąk) oraz mieszkania (czystość pomieszczeń, osobne łóżko, oddzielne pomieszczenia sypialne). Osobom z uporczywą owsicą poleca się spanie w pidżamach (spodnie utrudniają rozprzestrzenianie się inwazyjnych jaj pasożyta) oraz podmywanie w okolicy odbytu rano po obudzeniu się (letnia woda i mydło zmywają 90% jaj pasożyta złożonych w okolicy odbytu w ciągu nocy). Konieczne jest utrzymanie wręcz przesadnej higieny osobistej domowników (podmywanie się po korzystaniu z ubikacji, częste mycie rąk, zmiana bielizny osobistej, gotowanie pościeli i ręczników). Podczas kuracji na noc należy zakładać dziecku obcisłe majtki, które rano pierzemy i gotujemy. Myjemy też zabawki, dezynfekujemy przedmioty osobistego użytku i obcinamy krótko paznokcie, aby nie dopuścić do wtórnego zakażenia. Dokładne pranie pościeli i ręczników niszczy jaja owsika, co wraz z reżimem higieny osobistej przerywa łańcuch zakażeń.